

տամբն բարձրավանդակի ջրըն կոչելցյ՝ թթուեալ, եւն, որով անդույս անունն կ'ըլլայ ջրըն եւ ոչ Խորին, ինչպէս մատէ էնաեւ Յառառու անունց շահնին մէջ (Եջ 337): Անդ տպ. ունի եւ այս հասանեք ի ձորակ միող Ակտորէն խսկ: Հ. Ալիշանի օրինակն ունի “ի ձորակի միող ադարակի, այսինքն այս բանը հանդիպեցաւ ադարակի մը ձորին մէջ”, եւ ոչ Ակտորէն անուն ձորին մէջ: Անդ ժանանուարն արան լաւագցն է թերեւս կարգալ միւնքրոսական համաձայն յունարկէնի (Ծունչչիշ)՝ այսպէս ուղղելով ձեռագրաց “սիւնիքոսական”, ընթերցուածք: Այս կարգի սրբագրութիւններով վերականգնել Մագիստրոսի դրզերը դիւրին է այսուհետեւ ամբողջական Հրատարակութիւն մը ունենալէ ետքը աշաց առջեւ:

Կը մալթենք գիտուն հրատարակչին կար
եւ զօրութէն նման ուրիշ հրատարակութիւն-
ներով ալ լցոյ աշխարհի ընծայելու նախնեաց
երկերը:

Հ. Ն. ԱԿԻՆԵԱՆ

CHIRVANZADÉ - L'Artiste, traduit par Serge d'Herminy.
- Paris chez le traducteur et chez tous les libraires.

1909. Prix 2 francs

Ըիրվանգաբէի՞ Արտիստն, — ծնունդ անոր
պարտական կենաց — այժմ գաղղիկեն
թարգմանութեամբ ունինք առցւնինք: Եւրո-
պացին անգամ ըլ եւս մնձ զարմացմամբ եւ
հիսութափումկ մը թող կարդայ հայ մաքի
լաւագցն ներկայացուցչն այս գործը:

Թարգմանիչը եթէ „Serge d'erminy“ անունով բաւականաշատ արդէն ծանօթ ըլլալուն՝ իր առ ձեռնարկին մէջ ալ յախղած ըլլարևն վասահութիւն մը կը ներցնէք. Եւ յիրաւի թարգմանիչը իր թարգմանութեան գեղեցիկ հանդամանկով՝ օգտակար ծառայութիւն մ'ըրած ըլլալու յաւանութիւնը կնայ վայելիլ: Գրիլն սիլլըր փոքրիկ առաջարան մը զետեղած է (Quelques mots sur l'Auteur), որու պաշտօնն է համաստ կենսագրանով մը ծանօթացնել զեղզ. մեծանուն հեղինակի Երիգանագագիկ հետ: Դրաւատեք մի առ մի կը հաջող ար հետագէտ հեղինակին դրական-անհատական դրաբանամութիւնները, որոնք որչափ որ ալ դրական փաստեր ունին, սակայն գէթ փոքր ինչ ասեանուած են:

Ապոյդ է Ծիրզ. ունի մեծ գրագետի մը
յատուկ ինչնիք դրական յատկութիւններ, այս-
պէս անցեղիք առարկականութիւն մը իր ամէն
ժամանակի գրուածոց մէջ, ազգու եւ լու տը-
պաւորութիւն գործող լատասեսութիւն մը,
որուն յատուկ է գերերու կատարման մէջ յաշ-
թանակել տալ պարագի եւ, բաց ասսի, եթէ
կ'ուզէք՝ գոհացոցիք չափով բնականութիւն
մըն ալ պատուածներու մէջ. սակայն այսչափ
միայն եւ ոչ աւելի: Բայց Ծիրզանզագէն հայու-
թեան նկատմամբ միաժամանյան մեծ վարպետ մը
եւ համազգային տեսակէտավ առաջնակարգ
գորդ մը հռագակել այն միակորմանիւթիւն է.
Թարգմանիչը Տեղինակին բացասական եւ թոյլ

կողմերը կարծես գիտմամբ անտեսած է, կամ լւա եւս չախշօքան: Թարգ մանիչը իր հեղնակը մեծ առատաձեռնութեամբ մը գեղեցիկ դեղցիկ ձիքքերով կ'օժտէ, որոնք աւելի կը ցուցընեն թէ Ծիկվանզադէն ի՞նչ պէտք էր ըլլալ, եւ ո՞չ թէ . . . Ազատակերպացնէն զինքը խոր փերլուծող մարգկային սրտի ցնցող գրուագներ, գաղափարաց յորդութիւն, բնական եւ կենդանի պատկերներ արտադրոյ (Յառաջ. 15):

տիպեր չէ կարողանում նա մշակել եւ նրա գրուածքները մի խոր հետք չեն թողել մեր գրականութեան մէջ։ Ընդերցողը փակելով պ. Շիրվ. վեցը մի շատ կարճ միջցում մոռանում է նրան . . . բայց կարդացվում են (անոնք) այն պատճառով որ պ. Շիրվ. մատծել, կառուցանել գիտե, նա կարողանում է ծրագիր կազմել, վեցի գործողութիւնը դասաւորել . . . նկարագրութիւնները շատ աղքատ են, լիզուն չափազանց թոյլ, ոչ-պատկերաւոր։ Մասի թափչք եռանդ, կրոյդ թափ ու կայծ չը կան. պ. Շիրվանց. կարծեն վեց չէ գրում, այլ պաշտօնական արձանագրութիւններ . . . ,¹

Հ ողերանական բարդ երեւոյթներ, խոշոր

q. u.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

I N H A L T

- ԹՐԱՎԵՆ – Վաճառքադիք Թ.: Հայ Կենտր. 97:

ԲՐԱՄԱՍԱՅԻՆ Գ.Ի.: Միքատ Եաճպիզեան. 100:

ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ – Վայրուսպետիան Հ.: Եապին Գաւաճիան իր համար իր հասկի օգնութ. 105:

ԻՐԱՒԱԾՈՒԱԿԱՆ – Սալուշէնիան Խ.: Միջինար Գօշ Դասաստանագիրը եւ Հայոց Ին քաղաքացիական իրաւունք. 108:

ԼԵՋՈՒԱԾՈՒԱԿԱՆ – ՄԵԿԱՂԻՇԻԱ Հ.՝ Հայերէնի գէմ յանգնութիւն մը. 113:

ԳԱՐՔԻՒՆԻԱՆ Մ. Մ.՝ Ակնյա զաւառաբառով. 114:

ԲԱԴՐՈՒՍՊԱՅԻ Հ.՝ Լեզուաթանական. 93, 118:

ԱԺԱԿԻԱՆ – Հ.՝ Խոյրակ եւ Ծարսակը բանքը. 119.

ԲԺԾԿԱԿԱՆ – Մ.՝ Հեղեփն ինամբը. 120:

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ – Թորգուման Վ.՝ Ժանօթագրութիւնք Մասմուշը պատմութեան նրեմիա Զէլէսպի. 121:

ԳԵՆԱՐՈՒԹԵՍՑԱԿԱՆ – Փողքիկ Հայ դաշնական օդիպութ. 125:

ՄԱՏԵԽԵԽՈՎԱԿԱՆ – Գրիգոր Մագիստրոսի Թղթեռը (Հ. Ա. Ա.): 125.

Chirvanzadé, "L'Artiste," (Պ. Ա.) 127.

LITERARISCH – Vanandaci Th.: Das armenische Leben. 97.

Balassanian Gr.: Smbat Šahazizian. 100.

ETHNOGRAPHIC – Vardapetian H.: Šabin Karahissar in den Ostertagen. 105.

JURISPRUDENTIAL – Samouelian H.: Das Rechtsbuch des Mechithar Gosch und das alte Zivilrecht der Armenier. 108.

LINGUISTIC – Mənəvədiyan P. G.: Eine Kühnheit gegen die armenische Sprache. 113.

Gabrielian M. S.: Der Dialekt von Akn. 114.

Patrubany L. von: Etymologische Untersuchungen. 93, 118.

Adjarian H.: Die Wörter Nouirk und Šarsalar. 119.

HYGIENIC – Gebirnpflege. 120.

TOPOGRAPHIC – Tborgomian V.: Noten zur Geschichte von Konstantinopel Eremia Čelebie. 121.

MUSIK – Die kleine Armenierin als Pianistin. 125.

REZENSIONEN – Die Gregor Magistros' Briefe (P. N. Akinian) 125.

Chirvanzadé: "L'Artiste," (P. S.) 127.